

Evacuatie burgerbevolking Leeuwen en Puiflijk mei 1940.

Geëvacueerde bevolking van Puiflijk en Leeuwen in kolenschuiten op de Waal bij Beneden Leeuwen - 10 mei 1940

Evacueren; al generaties lang weten we in Maas en Waal wat evacueren is. Ook onze generatie heeft van nabij ervaren wat een evacuatie betekent. In 1940 was het hier niet anders.

Als de slag om Nederland begint, beseft de overheid dat de bevolking van Maas en Waal, juist achter de stellingen wonend, vanwege de oorlogshandelingen moet evacueren.

Daartoe waren al enkele maanden eerder schepen aangekomen die, als de oorlog zou uitbreken, voor het vervoer van de burgers naar Zeeland bestemd waren.

Pastoor Zijlmans schrijft:

Het waren kolenschepen. De zusters van het Wit-Gele Kruis hadden een onderzoek ingesteld naar de toestand op die schepen en verslag uitgebracht bij de desbetreffende instantie. Toen echter de mensen aan boord kwamen, was er niets schoongemaakt, er waren geen zitplaatsen, slechts weinig drinkwater, één geïmproviseerde wc. . Voor zieken en ouden van dagen was niet gezorgd. Het was een smeerboel.

Ze bleven de gehele nacht daar liggen, terwijl Duitse vliegtuigen er boven cirkelden. En dan te weten dat heel dat evacuatiegedoe overbodig was want de linie Druten - Afferden enz. werd prijsgegeven. Men zou zich terugtrekken op de Grebbe. Des morgens konden de mensen terug naar huis.

Zaterdag 11 Mei om vier uur kreeg de burgemeester van de Commandant te Tiel het bevel: de dorpen Wamel, Leeuwen, Dreumel en Alphen moeten geëvacueerd worden naar Culemborg. Alles zou onder water worden gezet en voor een gedeelte zouden de huizen plat geschoten of afgebrand worden om de Duitsers te verhinderen over de Waal de Grebbelinie aan te vallen.

De mensen verzetten zich hevig tegen dit bevel dat voor hen betekent dat ze temidden van het zich terugtrekkende leger, zonder vervoermiddelen en met de kans beschoten te worden, over de Waal moeten trekken. Uiteindelijk krijgen ze toestemming naar Alphen te gaan en eventueel uit te wijken naar Brabant.

De volgestouwde kolenschepen op weg

Pastoor Zijlmans schrijft:

Het was een treurige uittocht: karren,wagens,fietsen, handwagens en enkele auto's en daar tussendoor de voetgangers, mannen, vrouwen en kinderen, allen met pakken beladen, zich moeizaam voortbewegend langs de stoffige wegen.

Niemand wist of hij nog wel iets terug zou zien van alles wat hij achterliet en waaraan hij zich zozeer had gehecht.Men was eigenlijk blij Leeuwen uit te zijn en rustig te kunnen slapen. De meesten waren al vanaf vrijdagmorgen 4 uur op de been geweest:het afweergeschut, vliegtuiggeronk en geschiet van mitrailleurs, het verblijf op die schepen, het doorlopend krijgsrumoer, dan het inpakken en evacueren.De meesten waren in geen drie dagen uit de kleren geweest.

Intussen begon het water langzaamaan te wassen in de polder en wij begonnen er reeds aan te denken dat wij ook hier , in Alphen, weer zouden moeten evacueren vanwege het onder water zetten tegen de Duitsers. Maar gelukkig, tegen het vallen van de avond van Dinsdag constateerden wij dat het water ging zakken. Woensdagmorgen hoorden wij spreken van wapenstilstand.

Omdat er geen electriciteit is, zijn ze niet op de hoogte van de stand van de oorlogshandelingen, noch van het bombardement op Rotterdam.

Op donderdag 16 mei krijgen ze toestemming terug te keren naar Beneden-Leeuwen.